číslo 2 | 10. 4. 2019

Kolibřík

Bulletin pro mezioborovou spolupráci v oblasti duševního zdraví

Téma čísla:

Dítě ve světě rozvodu a po něm

Novinky | Zajímavosti | Rozhovory | Představení služeb

Obsah

ROZHOVOR | Martina Pastuchová: Rodina má být bezpečným přístavem 2

VÁŠ NÁZOR | Jak vnímám proměny rodiny ve 21. století? (MUDr. Vladislav Chvála, Ing. Michal Klus, M. Div.) 6

TÉMA | Pavel Rataj: Zabijáci manželství 8

TÉMA | Cochemský model v ČR 12

PŘÍLOHA | Desatero práv dítěte 18

ROZHOVOR | Míša Kopalová: Rozvod není zhýralost společnosti, ale znak doby 20

TÉMA | JUDr. Soňa Soukupová: Střídavá péče u nezletilých dětí 24

TÉMA | PhDr. Karolína Malá: Je střídavá péče v nejlepším zájmu dítěte? 27

Z HISTORIE | Mgr. Jaroslav Franc, Ph.D.: Postavení rodiny v proměnách času 30

TÉMA | Těhotenské relaxační omalovánky 33

Vážení čtenáři,

otevíráte druhé číslo mezioborového bulletinu. Téma, které se Vám budeme snažit přiblížit, je častou noční můrou většiny odborníků pracujících s dětmi. Svět dítěte v situaci rozvodu a v konfliktu rodičů, který se stává jeho každodenním chlebem. Pokud má dítě vrozenou vývojovou vadu, přirozeně se kolem něj a jeho rodiny tvoří síť odborné i neformální podpory. Jak jsou na tom ale děti a rodiče, jejichž hendikep se vyvinul kdesi uprostřed rodičovského vztahu?

Často tento hendikep není vidět. Často jej doprovází tabu, strach, bezmoc a nekonečná smyčka vzájemných zranění. Uprostřed této smyčky je lapeno nejen dítě, ale zároveň oba rodiče, jenž ji paradoxně vytvářejí. Tabu, strach a bezmoc se pak různými cestami přenáší z dítěte a rodičů na širší rodinu, místní komunitu, učitele, lékaře, sociální pracovníky, právníky i soudce.

Máme-li být nositeli naděje pro tyto děti a rodiče, vezměme odvahu do pravé a důvěru do levé kapsy! Odvahu k naší roli a odpovědnosti v životě dítěte. Důvěru ve spolupráci, která nám pomáhá v tomto konfliktu s dítětem a rodiči zůstat.

,,Partnerství končí rozchodem, manželství rozvodem. Rodičovství nekončí nikdy.“

Jakub Majetný
předseda spolku
Naše Rovnováha, z.s.

Martina Pastuchová:

Rodina má být bezpečným přístavem

Mgr. Martina Pastuchová se věnuje dětské klinické psychologii od devadesátých let. Ve své praxi zdůrazňuje roli rodiny, která dítěte obklopuje a utváří. V následujícím rozhovoru hovoří o tom, jak důležitá je rodina pro dítě, a jak moc dokáže strádání v rodině poškodit duši. Rodina je podle ní základem pro zdravý rozvoj osobnosti a měla by být místem, kde dítě prožívá především pocit bezpečí a lásky.

Jaká je z vašeho pohledu funkce normální rodiny?

Rodina vytváří prostor, který znamená bezpečí. Je základní podporou pro všechny děti, které se do ní narodí. A nemluvíme jen o dětech narozených mamince a tatínkovi. Mám na mysli širokou rodinu včetně tet, strejdů, babiček a dědečků. Dívám se na rodinu jako na velké zázemí. Dala by se také nazvat přístavem, v němž naplňujeme vše, co potřebujeme a cítíme se v něm bezpečně.

Každý člověk se rodí s tendencí k celku, potřebou někam patřit. Rodina by měla být tím zdravým základem pro všechny.

Existují lidé, kteří celek nepotřebují?

Určitě existují i lidé, kteří jsou v prožívání emocí a vztahů orientovaní více na sebe. Nemají potřebu sdílet partnerství, neumí rozdělovat pozornost vůči svým dětem, sdílet s nimi svůj svět. Takoví lidé se obvykle moc do vztahů neženou, a pokud se v něm ocitnou, bývá to někdy kamenem úrazu. Neumí totiž vnímat potřeby jiných, takže pak často vztahy narušují.

Dá se rodina nahradit?

Pokud se rodina rozpadne tak, že absolutně přestane plnit funkci bezpečného zázemí a podpory, dítě hledá model rodiny, který postrádá jinde. Mluvím o případech, kdy rodiče nejsou schopni například kvůli závislosti rodinu udržet, naopak ji poškozují. Děti pak mají tendenci hledat oporu v širší rodině, například u prarodičů, u tetiček, sousedů, rodičů kamarádů, učitelů a podobně.

Náhradou může být i pěstounská péče, nicméně v širším měřítku nahrazují vztahy a vazby také kroužky, trenér, náboženské komunity. Místo, kde funguje hierarchie, kde existuje člověk, který je chrání a dává jim možnost se o ně opřít a něčím je obohatit.

Jak moc člověka na duši poškodí fakt, že rodinu nemá, nezažije?

Absence rodiny v raném věku po narození dítěte představuje největší poškození, jaké existuje. Do tří let dítě potřebuje základní jistotu a pocit bezpečí. V tomto období potřebuje mít neustále někoho u sebe, kdo je pro dítě k dispozici vždy, když je to potřeba. Pokud nikdo nepřichází, nikdo tam není, dítě nemá důvod růst a nastává takzvaná raná deprivace. To je důvod, proč se tolik energie vkládá do pěstounské péče a přechodné pěstounské péče, která je pro dítě lepší alternativou než ústavní péče, byť je materiálně ve vybavení prostředí na vysoké úrovni. Citové potřeby dětí v tomto raném věku žádný ústav nenaplní.

Přestože se o tomto faktu vědělo již v 50. letech, kdy poměrně detailní výzkum ukázal, že děti z ústavní péče mají vyšší úmrtnost i nemocnost, a že to má přímý vliv nejen na jejich fyzický stav, ústavní péče v systému zakotvila velmi pevně. Doufejme, že ne neotřesitelně.

Jaké následky může mít chybějící rodina ve vyšším věku? Stejně fatální?

V každém věku dítěte se děje něco důležitého. Například v předškolním děti vnímají model ženy a muže, proto si v tomto období často hrají na maminku a na tatínka, učí se různé role ve společnosti a trénují na další život. Pokud jim tento obraz z různých důvodů chybí, může dojít k narušení vnímání vzorce. Úhel pohledu se změní…

Dá se jakákoli deprivace, či odchylka ve vnímání v průběhu života „opravit"?

Pro normální zdravý vývoj platí pravidlo, že musí být přítomny správné osoby se správným působením ve správném čase. Pokud tedy něco z těchto tří věcí chybí, jakákoli náhrada je bohužel jen náplastí. Vždycky si už s sebou neseme nějaký následek. Každý z nás si ale nese životem nějaké ty náplasti. To už k životu patří.

Může rodina fungovat po rozpadu partnerského vztahu?

Pokud jsou oba partneři schopni i po rozchodu být trvale dětem oporou, bezpečím, sytit jejich potřeby (nejen ty fyzické) a dokáží spolu nadále fungovat jako rodiče, pak se domnívám, že ano. Dokáží-li se domluvit společně na výchově a nejsou v konfliktu, nemusí bydlet spolu a funguje to. Na druhé straně, jsou-li společně pod jednou střechou v neustálém konfliktu, pak svoji roli rodiče neplní správně.

Kdy je potřeba vyhledat pomoc například rodinného terapeuta?

Začnu obecně. Pomoc psychologa, terapeuta, konzultanta vyhledávají v České republice spíše lidé z větších měst, na vesnicích v tomto ohledu lidé ještě stále žijí trochu v minulém století. Převládá v nich strach: co si o mne budou myslet, že chodím k psychologovi?

„Absence rodiny v raném věku po narození dítěte představuje největší poškození, jaké existuje."

Ale ve skutečnosti se dá pomoc psychologa přirovnat třeba i k opravě auta. Pokud vůz nejede, mohu jej zkusit opravit svépomocí, což se někdy podařit může, většinou ale potřebuje zásah odborníka. Pokud v sobě má rodina něco dobrého, silného a má odolnost, dokáže řadu problémů vyřešit. Existují ale rodiny, kde i drobné problémy nezvládnou, a potřebují pomoc, konzultaci, radu. A není žádná ostuda si o ni říct odborníkovi.

Jaká je vaše role při práci s dítětem jako terapeuta?

Ať už jde o jakékoli problémy, pracuji

vždy s celou rodinou. Někteří se zpočátku diví, ale časem dají za pravdu, že problém dítěte je vždy odrazem života celé rodiny a vzájemných vztahů. A role terapeuta obecně má být neutrální.

Dobrý terapeut by měl pomoci získat rodičům i dětem stabilizaci a jistý nadhled, a tím jim usnadnit hledání řešení. Jeho neutralita a přítomnost, podpora pro všechny znamená bezpečí.

Dnes se klade důraz na multidisciplinární péči a zapojování různých oborů ke vzájemné spolupráci při péči o dítě. Je to správně?

Jistá forma multidisciplinární péče fungovala i v minulosti, dodnes funguje dostupně zejména na místní úrovni v menších městech, kde se lidé znají a snáz kontaktují, vyskytne-li se kdekoliv problém.

Dnes žijeme v rychlé době a myšlenka multidisciplinarity je bezesporu důležitá, vždy ale záleží na lidech, kteří dítě obklopují a pečují o něj v různých oborech, jak se k sobě navzájem budou stavět, pomáhat si a spolupracovat.

„Dobrý terapeut by měl pomoci získat rodičům i dětem stabilizaci.“

Bylo by skvělé, kdyby odborníci z oboru školství, sociální péče a ze zdravotnictví začali mluvit stejným jazykem a šlo by všem vždy hlavně a především o zájem dítěte.

O rodině si s Martinou Pastuchovou v její útulné ordinaci povídala Petra Jurásková Macková, šéfredaktorka Kolibříka.

Mgr. Martina Pastuchová

Klinický psycholog a psychoterapeut, supervizor, členka Asociace klin. psychologů ČR, členka Českomoravské psychologické společnosti ČR

V rámci 2. ročníku konference Mezinámi v říjnu 2019 bude možnost absolvovat workshop „Funkce rodiny“, který povede Martina Pastuchová společně s Jarmilou Petrovskou.

Jak vnímám proměny rodiny ve 21. století?

„Proměny rodiny vnímám především skrze 30tiletou praxi rodinné terapie psychosomatických poruch. To je jistě specifický pohled, protože rodiny, ať jsou jakkoli organizovány, pokud nemají potíže, k nám nechodí. Jako dominantní se nám jeví (pracujeme a diskutujeme o tom s kolegyní Ludmilou Trapkovou) změny v nárocích na kvalitu vztahu vedle probíhajícího rodičovství.

Zatímco rodičovství se vyvíjí kolem dítěte a jeho potřeb, a ty jsou stále stejné, nároky dospělých na vztah se mění. To vede ke stále většímu napětí mezi rodičovstvím a partnerstvím. Ohromný rozvoj ženské části populace za posledních sto let v euroamerickém kulturním okruhu spolu s demokratickým vývojem společnosti vedl k velkému rozvoji individualismu. Jednotkou už není rodina ale jedinec. Traumata posledních dvou světových válek navíc ukončily dlouhou éru etiky povinnosti. Zatímco před sto lety nebylo možné odmítnout „bojovat za císaře pána“, nebo později nasadit bezhlavě „svůj život za vůdce“, dnes je už obtížné donutit rodiče, aby se starali řádně o své děti, nebo vyžadovat po dětech, aby plnily povinnosti ve škole. Svět se změnil. Gilles Lipovetsky, známý sociolog, tvrdí, že po etice povinnosti nastoupila éra etiky odpovědnosti. A odpovědnost se rozvíjí především v rodinách.

MUDr. Vladislav Chvála a PhDr. Ludmila Trapková

Jedině odpovědnost rodičů, kteří přivedli na svět dítě, pochází z instinktů, a je tedy zakotvená biologicky. Naše klinická praxe ukazuje, že bez ohledu na změny společnosti děti pro svůj zdravý růst potřebují stabilní prostředí, jaké mohou poskytnout nejlépe vlastní biologičtí rodiče. Aby bylo prostředí rodiny stabilní, musí si partneři vzájemně poskytovat prostor pro osobní rozvoj, a tedy pro neustálou změnu.

A v tom je paradox, který 21. století přineslo. Společnost, která se s tím nedokáže vyrovnat, bude převrstvena takovou populací, která to zvládne. Rozhodující totiž bude nikoli ideologie, ale plodnost populace. Více argumentů v knize Trapková, Chvála: Rodinná terapie psychosomatických poruch, Portál 2017.“

MUDr. Vladislav Chvála

„Jako pastor si samozřejmě všímám toho, že jsme do 21. století vstupovali se značně změněným hodnotovým rámcem. Je zjevné, že ve 20. století došlo k velkému odklonu od našich křesťanských kořenů. Nechci tady horlit za víru. Tady na to není to pravé místo. Ale chci poukázat na to, že mnozí odsunuli křesťanského Boha jako autoritativní zdroj morálních hodnot, tedy odstranili jakýsi základ, na kterém se staví lidské životy, ale ničím ho nenahradili. A pokud už ho něčím nahradili, tak je to lidské ego. Ale ani prázdnota, ani lidské ego, nedokáže být tím základem, na kterém lze stavět lidské životy, rodiny a vlastně celou společnost. A tady vidím důvod, proč i v tak dobré době, která se u nás vyznačuje například svobodou, materiálním dostatkem a dostupností informací, zažíváme tolik krizí vztahů, tolik krizí rodin. Vždyť je to k zoufání.

Ing. Michal Klus, M. Div.

Společnost i jednotlivci se to snaží všelijak řešit, opravovat, zachraňovat. Připomíná mi to ale člověka, který vlastní dům se špatnými základy a opravuje jej pořád tím, že sádruje praskliny a znova přemalovává dalším nánosem barvy. Jak bláhové! My přece potřebujeme opravit základ. Jak? Jsem přesvědčen, že se potřebujeme vrátit k těm hodnotám, které vycházejí z naší židovsko-křesťanské tradice, jako je například věrnost, zodpovědnost, sebeobětování, pokora, důstojnost a další. Jsem optimista. Věřím, že to půjde. Potřebujeme však začít sami u sebe.“

Ing. Michal Klus, M. Div.,pastor Slezské církve evangelické a. v. v Třinci

Zabijáci manželství

Zamyšlení pro Národní týden manželství 2019

Týdně, jako párový psychoterapeut, sedím ve své pracovně až s dvaceti páry, které mne vyhledají, abychom zkusili najít cestu pro jejich vztah nebo aspoň pro ně samotné. Jsou to páry nejodvážnější. Jsou často bezradní, bezmocní, zranění, bolaví, naštvaní, odcizení, nedocenění, a přesto to nevzdávají. Hledají pomoc, hledají cestu, hledají naději. Pouští mě, cizího terapeuta, do tak intimního prostoru, kterým jejich partnerský vztah určitě je. Každý vztah je jiný, jedinečný. Ať si knihy, školy, učitelé či výzkumy říkají co chtějí, vždy se setkávám s jedinečným vztahem, s jedinečným příběhem, který je složen ze dvou jedinečných partnerů. V této jedinečnosti je nekonečná pestrost s nekonečným množstvím nuancí, kombinací a variací.

„Naše vztahy žijí ve skvělé době. Těžké, ale svobodné."

Partnerství v 21. století je zřejmě nejvariabilnějším ve své historii. Žijeme v paradoxní době, kdy toho o partnerských vztazích víme již nespočetněkrát více než kdykoli v historii, a zároveň v době, kdy od dlouhodobého partnerství/manželství máme nespočetněkrát větší a komplexnější nároky, očekávání a představy.

Na takové partnerské požadavky však zatím nemáme dostatečně rozvinuté vědomí, dovednosti ani schopnosti. To ukazují nejenom příběhy partnerských vztahů kolem nás, ale i smutné statistiky. A proto každá možnost, kdy můžeme toto vědomí rozšířit, je nadějí pro naši budoucnost. Právě Národní týden manželství je jednou z takových příležitostí, kdy se všichni můžeme na chvíli zastavit, více si uvědomit to, jak si vedeme a připomenout sobě i svému

partnerovi, co pro nás partner i náš vztah skutečně znamenají. Můžeme se podívat do očí tomu, nakolik se daří každodenní realitě válcovat naše představy, touhy a sny o našem partnerství.

Jako párový terapeut jsem optimista, myslím si, že naše vztahy žijí ve skvělé době. Těžké, ale svobodné. Nikdy jsme neměli tolik možností ani poznatků. Věřím, že tato doba produkuje i dostatek frustrace a neklidu, které jsou pro růst potřebné. Zároveň jsem skeptický, že povrchní rady a desatera nám dnes mohou v našich vztazích výrazně pomoci. Jsou to spíše jen malí ukazatelé a korektory, ale větší význam bych jim nepřisuzoval. Dnes je jasné, že nejchytřejším manželským a rodinným poradcem je určitě Google.com.

Bohužel, anebo bohudík, si naše jedinečnost ani naše vztahovost nenechají do svého působení žádnými radami příliš hovořit. A proč ne? No, asi proto, že se na povrchu domníváme, že nebýt chyb našeho partnera, tak máme skvělý vztah. Ve vztahu to přece vždycky spíše kazí ten druhý.

Ale dost mého letošního zamyšlení. A pojďme se rychle podívat na skutečné zabijáky manželství. Přemýšlím, jak to udělat, abych se vyhnul takovým těm povrchním a opakovaně prezentovaným, jako jsou nedostatek komunikace, málo času, příliš velká odlišnost, nerovnoměrný vývoj partnerů, odlišné představy, neporozumění, hádky nebo stres…

Nedávno jsem četl odborný článek, který prezentoval, že nejčastěji se partneři hádají o peníze, děti, domácí povinnosti, distribuci volného času a frekvenci sexu. Tomu by odpovídala kolonka na statistickém úřadě, proč se lidé nejčastěji rozvádějí. Uvádí se tam, že je to z důvodu rozdílnosti povah a názorů. Jako párový terapeut vím, že obojí uvedené je jen popis symptomů.

Skuteční zabijáci kvalitních a dlouhodobých vztahů leží hlouběji a jsou v účinnosti mnohem dříve, než nastoupí tyto viditelné a popsatelné symptomy. Někteří kolegové rádi citují čtyři jezdce apokalypsy – odmítání, ponižování, nespolupráci a přílišnou kritiku. Při velkém množství a špatném načasování působí vždy zaručeně hluboko a doba jejich rekonvalescence je delší…

Ale vše začíná v našem mentálním prostoru. Pokud tam není pro náš vztah, vztahovost a lásku dostatek důležitého místa, oproti práci, dětem, výkonu či volnému času pro seberealizaci, tak to bude z dlouhodobého hlediska velký problém. Nakonec nás doženou naše frustrace ze vztahových potřeb

a očekávání, a množství pozitivních výkonů, který každý týden pro vztah i pro rodinu konáme, nás nemají šanci ochránit. Pokud vztahovost není součástí mentálního prostoru, tak to často může vypadat, že lidé mají naivní přesvědčení, že vztah může zdravě přežívat sám od sebe. Ale tak to bohužel odtahují s vírou a nadějí, že to druhému dojde. A tak produkují další a další zranění, které pak nejsou schopni zahojovat. A tak se kupí někde v nevědomí velké množství silné odstředivé, odvztahové energie, která má z dlouhodobého hlediska silně destruktivní sílu.

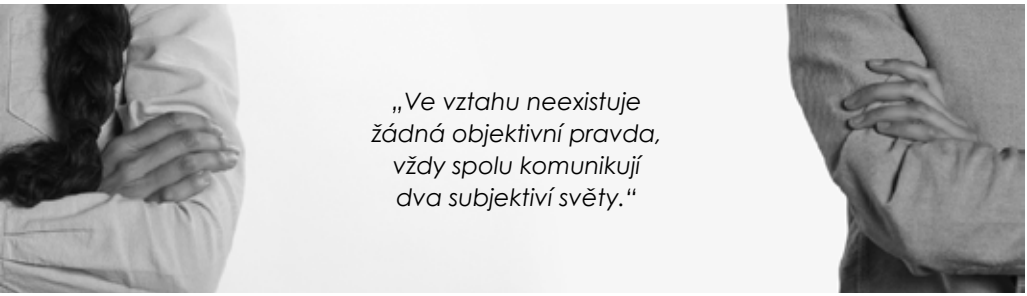

„Ve vztahu neexistuje žádná objektivní pravda, vždy spolu komunikují dva subjektiví světy."

z dlouhodobého hlediska rozhodně není. Vztah je spíše strom, který potřebuje dobrou půdu, vodu a zahradníky. Krátké výpadky nejsou problém, ale dlouhodobou absenci v péči, výživě a údržbě strom nepřežije. A tak je to i ve vztazích.

Často vidím, jak vztahy roky vydrží z toho co, dříve naakumulovaly. Z trpělivosti, lásky, strachu, odpovědnosti, ale pokud se to neřeší hlouběji, tak dochází k vážným onemocněním vztahu. Často partneři zapomenou na to, že vztah není jen ono já-ty, ale že je tam ještě ten vztah, který také potřebuje svou specifickou pozornost.

Velmi často sleduji, jak partneři nejsou schopni – z dlouhodobého hlediska – úspěšně zacházet se svými zklamáními, frustracemi, se svými negativními emocemi, zraněními, vzteky, nespokojenostmi. A tak se trápí. Buď vyvolávají hádky, po kterých stejně končí nepochopeni a nevyslyšeni, anebo se K frustracím a zklamáním určitě patří i výrazné téma neschopnosti zacházet s odlišnostmi milovaného partnera. Svou destruktivní hru rozehrává určitě i neznalost vztahových a komunikačních vzorců, neschopnost komunikovat v dualitě. To bych určitě vypíchnul. Pojetí duality je komunikace založená na tom, že ve vztahu neexistuje žádná objektivní pravda, ale že spolu vždy komunikují dva subjektivní světy, které jsou plné svých významů, pocitů, potřeb či původních vztahových šablon. Neschopnost být v dualitě se často vyznačuje neschopností partnerů akceptovat a vyjádřit své důležité pocity a nechat si potvrdit jejich příjem u partnera, a také nepřijímáním emoční odpovědnosti za své pocity. Raději obviníme partnera, než bychom s ním sdíleli, co se nám to děje, jak se cítíme, proč se tak cítíme, a jak to souvisí s naším životním příběhem.

Abychom však mohli být se svým partnerem v takové dualitě, tak to potřebuje velkou míru odvahy, chuti

a dobrodružné povahy. Potřebujeme odvahu, abychom vyzvali na souboj naše strachy, které nám brání experimentování a učení se novým věcem, zpevňováním nových vztahových dovedností. Odvahu potřebujeme také proto, abychom mohli otevřeně sdílet, co se děje v našem vnitřním světě. Tím se někdy dostáváme do situace, že se to partnera dotýká a zraňuje ho to. Jindy to přímo vyvolává střet či konflikt.

Odvaha a laskavá vztahovost umožňuje i tuto důležitou výživu do našeho vztahu přinést. Mnoho partnerů se však hádá, zraňuje či dokonce obviňuje, aniž by byli schopni se pak efektivně udobřit. To jsou další často absentující dovednosti, které pomáhají hojení pocitů z předchozích zraňujících konfliktů. Partneři se opakovaně raději těší z toho, že už je zase klid zbraní a zraněné pocity v sobě raději potlačí. Příště se pak raději dalším střetům vyhýbají, uzavírají se, odtahují, oddalují či dokonce odcizují.

Určitě cítíte, že kromě odvahy potřebuje určité množství psychické odolnosti. Právě tato odolnost nám umožňuje nebrat si příliš osobně a vztahovačně to, co nám partner nepříjemného sděluje. Tato odolnost, vytváří jakýsi „buffer", který umožňuje si to nebrat příliš osobně, ale naopak zůstat ve velmi osobním kontaktu, ve kterém se můžeme dále zajímat o to, co našeho partnera trápí… Ale kdo nás to má, nebo měl, všechno naučit?

V úvaze o zabijácích jsem začal potřebným mentálním prostorem a skončil bych podobně. Dnes již víme, že páry, resp. partneři, kteří směřují za filozofií harmonického štěstí, jsou více nespokojeni a nešťastní než ti, kteří zaujímají

„Cílem je cesta, cesta je cíl."

filozofii, že cílem je cesta, cesta je cíl. A proč tomu tak je? To je otázka pro vaše vnitřní zastavení, rozjímání či letošní partnerský rozhovor.

O manželství, o dlouhodobých vztazích, můžeme hovořit hodiny a dny, ale dopřejte mu alespoň chvilku zastavení, zamyšlení a přímé péče a pozornosti, a to nejen při příležitosti Národního týdne manželství 2019.

Pavel Rataj, vztahový psycholog, párový psychoterapeut, manželský a rodinný poradce. Viceprezident Asociace manželských a rodinných poradců ČR – www.amrp.cz

Cochemský model v ČR

Skutečné dobro dítěte a jeho právo na oba rodiče

Markéta Nováková je označována za českou propagátorku cochemské praxe. Na stránkách **www.cochem.cz** pomáhají rodičům a hlavně dětem, aby co nejbezpečněji prošli tak těžkou životní událostí, jakým rozvod bezpochyby je.

Podstatou cochemského modelu je skutečná péče rodičů a hájení především zájmu dětí. Napadá mne, že tento zájem by měli především sledovat rodiče, proč to podle vás doposud nefunguje?

Neřekla bych, že podstatou cochemské praxe je skutečná péče rodičů. Její podstatou je hájení zájmu dětí, a to především. Ale je potřeba rozumět dobře tomu, co je nejlepší zájem dítěte, kdo a jak je schopen ho určit a také zajistit.

Podstatou cochemské praxe je koordinovaná interdisciplinární spolupráce odborníků, kteří se s rodiči (svým působením na ně) podílí na řešení konfliktní situace. Jejich spolupráce pomáhá rodičům usměrňovat přístup a řešení uspořádání života rozpadlé rodiny do budoucna. Pomáhá oba rovnoměrně zapojit, a to nejdříve motivací a doprovázením. Posléze direktivnějším způsobem, který může vyústit až v rozhodnutí soudu.

Proč někdy rodiče nejsou schopni sledovat nejlepší zájem svého dítěte?

Ocitají se v krizové životní situaci, která patří k nejstresovějším zážitkům v naší kultuře. Mají mnoho starostí sami se sebou, se svým budoucím životem a mnohdy už nemají kapacitu na to, aby skutečně vnímali potřeby, přání

a prožívání svých dětí. Potřebují v tomto ohledu podpořit a pomoci.

Většinou je jeden z nich motivovanější či připravenější situaci konstruktivně řešit, druhý méně. Bývá to zpravidla ten, který se rozcházet nechtěl nebo se o úmyslu svého partnera, rozejít se, dozvěděl nedávno a situaci zatím nezpracoval. Interdisciplinární spolupráce pak umožňuje zapojit i tohoto rodiče a zároveň mu zprostředkovat služby, které mu umožní zvládnout svou vlastní situaci.

„Hájení především zájmu dítěte", tedy že dítě je předností je tedy zavádějící?

Dítě je stejně jako dospělí součástí rodiny. V rodině musí dojít k vyvážení zájmů a přání všech, aby byli schopni dohodnutý model později naplňovat. Cílem je najít všemi stranami (alespoň do určité míry) akceptovatelné řešení. Chránit zájem dítěte je ale třeba z toho důvodu, že dítě není automaticky subjektem v rámci opatrovnického řízení. Je zastupováno kolizním opatrovníkem, a je tím nejslabším článkem. Je tedy na místě, aby se zájem všech zúčastněných na dítě koncentroval, aby byla naplněna jeho práva.

Proč se to tedy občas nedaří a je potřeba spojení odborníků a nastavení pravidel „zvenčí"?

Jsem přesvědčena o tom, že naprostá většina rodičů svému dítěti rozvodem ublížit nechce, že jim na jejich dětech skutečně záleží. Co se při obvyklém postupu většinou nedaří, je zapojit oba rodiče do hledání řešení a hned od začátku nastavit situaci tak, aby rodiče nevyhledávali spor, ale směřovali k dohodě a od partnerství přešli do své rodičovské role.

Částečně je to nastavením systému. Rodiče jsou často ve svých rolích zpo-

chybňováni namísto toho, aby jim někdo pomohl upevnit a posilovat rodičovské kompetence. Často je jim umožněno beztrestně vytěžovat slabiny systému ve svůj prospěch. Systém pak neúměrně zatěžují a jsou utvrzováni v tom, že boj se vyplatí a že ho mohou vyhrát.

Bohužel často nevidí, že malichernou výhrou mohou prohrát nejen šanci na korektní vztah s druhým rodičem svého společného dítěte, ale také s dítětem samotným.

Dalo by se i říct, že rozvádějící se partneři potřebují získat nadhled a odstup od emocí, aby byli schopni se objektivně podívat na potřeby dítěte … A to jim model umožní?

Nemyslím si, že by toho rodiče byli schopni sami bez pomoci a podpory někoho dalšího. Určitě ne takoví rodiče, kteří jsou ve sporu a soudí se. Emoce jsou důležité, ale hlavně ty pozitivní vůči dítěti. Díky nim totiž lze rodiče ze situace vyvést. Potřeby dítěte, ale i jeho projevy chování, jeho prožívání situace – to vše je třeba rodičům vysvětlovat a upozorňovat na ně. Většinou pak sami začnou vnímat souvislosti a pochopí situaci. Například si oba uvědomí, že dítě s nimi již manipuluje, že rozdílně pracuje s informacemi a využívá toho, že spolu nekomunikují.

Co vlastně zavedení této praxe u nás znamená pro rozvádějící se páry? Jsou schopni nastavená pravidla dodržet i po skončení rozvodového řízení?

Znamená to skutečnou pomoc v krizové životní situaci. Znamená to zplnomocnění ke společnému rozhodnutí o svém životě. Znamená to změnu v myšlení: „Můžeme se rozejít jako partneři, ale ne jako rodiče. Dítě

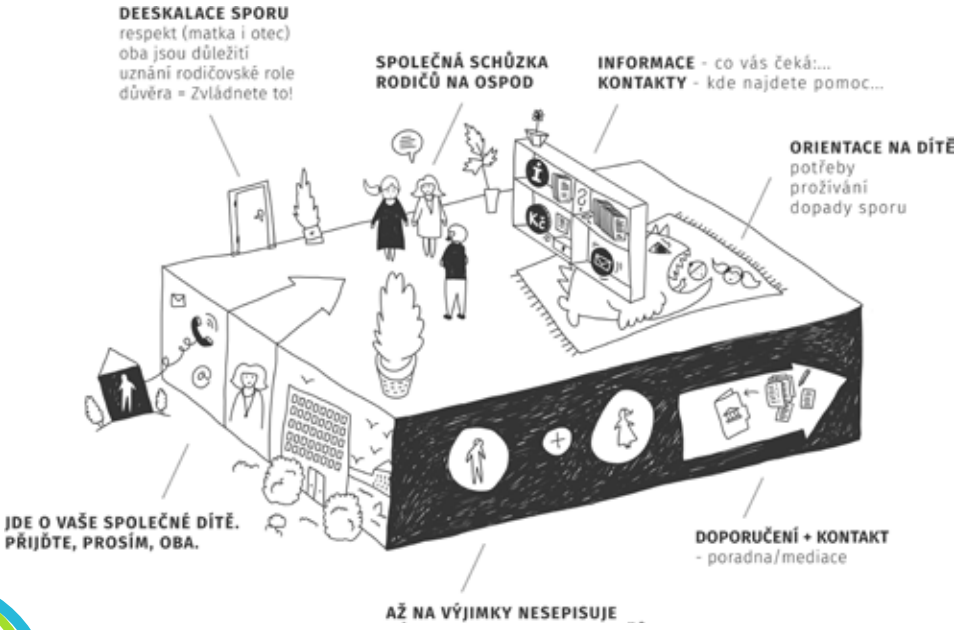

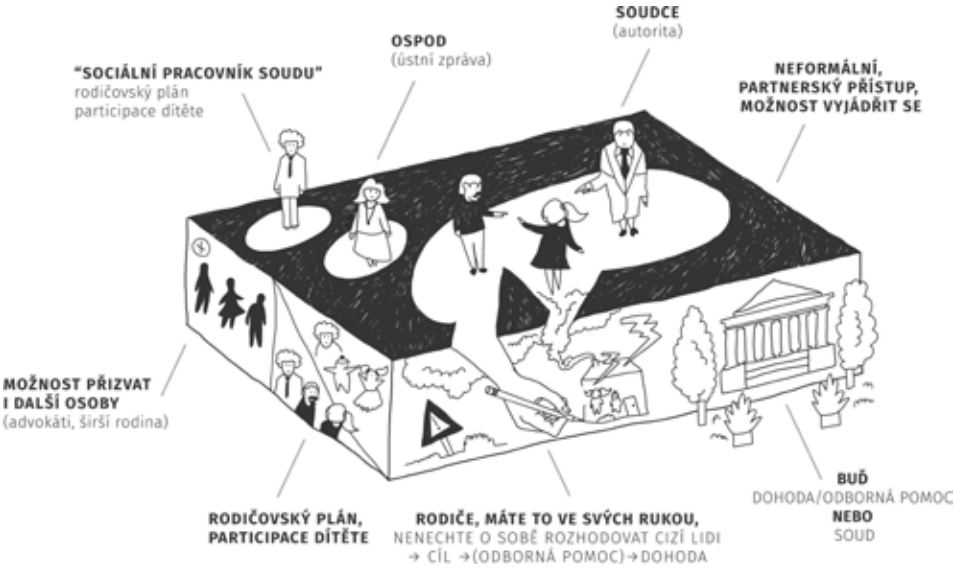

nás oba chce a potřebuje. Normální je domlouvat se." Věřím, že je to posílí a jsou mnohem více schopní dodržovat dohodnutá pravidla a také domlouvat nová, což je ještě důležitější.

Je vůbec možné v tak bolestivém období, jakým rozvod bezpochyby je, dokázat vnímat rodinu stále jako celek, byť každý z rodičů jde svou cestou? Nebo je to otázkou času, než k takovému „stavu mysli" rodiče dospějí?

Myslím, že by už neměli vnímat rodinu jako celek. Celistvá už nikdy nebude. Je velmi zdravé si přiznat, že „naše" rodina končí. To, co jsme měli předtím, už nikdy mít nebudeme. Budou stále rodinou, ale rozdělenou rodinou. Je na každém z nich, jak se k nové situaci postaví a rodiče by v tom dětem měli pomoci. Je až neuvěřitelné, kolik dětí a následně dospělých, kteří prožili rozvod svých rodičů, pracuje ještě dlouhý čas po rozvodu s fantazií, že by se jejich rodiče mohli dát zase dohromady. Myslím, že je to nezdravé a velmi zatěžující a je potřeba konec správně zpracovat a přijmout.

Můžete jednoduše definovat, co vlastně dítě potřebuje především (když už se musí smířit s faktem, že maminka s tatínkem se rozcházejí)?

Děti potřebují:

INFORMACE – Děti jsou velmi citlivé a vnímavé, většinou potřebují věci pojmenovat a pro sebe uzavřít. Pokud není komunikace dostatečná, dítě si obvykle začne myslet, že za rozvod rodičů může ono samo. Je potřeba otevřeně a vhodnou formou odpovídající věku dětí mluvit o nastalé situaci. A nejlépe oba společně.

UJIŠŤOVÁNÍ – Potřebují opakovaně

slyšet, že za rozvod nemohou, že je rodiče mají rádi a že smí i ony mít nadále rády oba své rodiče.

BÝT DĚTMI – Potřebují zůstat dětmi. Mít svůj čas, který je naplněn podle jejich představ (ne podle toho, který rodič má zrovna na čas s dítětem nárok). Často se stane, že se z dětí stávají malí dospělí. Na úkor sebe saturují nenaplněné potřeby dospělého, se kterým tráví většinu času.

ZACHOVAT VZTAHOVÉ VAZBY S PŘÍBUZNÝMI, KAMARÁDY – Potřebují mít někoho dalšího, kdo není rozvodem jejich rodičů přímo zasažen. Potřebují mít možnost se svěřit bez toho, aniž by někoho zranily. Mít alespoň občas místo, které není rozvodem zasaženo. Prostředí, kde to funguje normálně.

„Obrovským cílem je, aby se změnil přístup k rozvodu či rozchodu rodičů v celé společnosti. Aby se stalo normálním, že vztah rodičů s dítětem normálně pokračuje.“

Jak se momentálně daří Cochem zavádět u nás? Šíří se? Ví se o něm?

V současné době je v České republice 22 soudů v jejichž působnosti vznikly interdisciplinární týmy, které jsou v různé fázi aplikování spolupráce. Navíc si praxe našla své podporovatele i v rámci struktury systému.

V justici našel tento způsob přístupu a spolupráce podporu na Ministerstvu spravedlnosti a v Justiční akademii a také u některých Krajských soudů. V rámci sociální práce je situace jiná. Souvisí s organizací a strukturou rezortu. Přístup k metodikám práce je napříč ČR bohužel značně roztříštěný. Není tu jednotný postup, jednotný přístup a tomu zatím odpovídá i postoj MPSV (Ministerstvo práce a sociálních věcí).

Cochemský model *popisuje vzájemnou spolupráci všech profesí a institucí účastnících se rozvodového řízení. Všichni účastníci sporu, právní zástupci, odbory péče o děti, soud a soudní znalci se snaží rodiče dovést k dohodě ohledně péče o jejich děti, kterou rodiče sami nebo s jejich pomocí sestaví, oba ji akceptují a následně dodržují. Sledují přitom jediný cíl, a to je skutečné dobro dítěte a jeho právo na oba rodiče.*

Principy cochemské praxe

- *rozhodnutí patří do rukou rodičů*
- *všechny profese jsou si rovny*
- *respekt, komunikace, orientace na perspektivu dítěte*
- *koordinovaný postup*

V rámci jeho orgánů jsou jak podporovatelé interdisciplinární spolupráce, tak i odpůrci a MPSV bohužel zatím nekomunikuje jednotně.

Nicméně pozitivní je, že v praxi se už existence interdisciplinárních týmů v opatrovnickém řízení podporuje. O cochemské praxi se ví v odborných kruzích, ale široké povědomí o cochemské praxi zatím není.

Jak si představujete, že bude v ČR Cochem vypadat, řekněme, za 5 let? Nebo, jak byste byla ráda, aby rozvody v České republice za 5 let vypadaly?

Bude skvělé, když se o "cochemu" přestane mluvit a když budeme vědět, že je tu novojičínská, královéhradecká, mostecká a jiná praxe, a že všechny z principu cochemu vycházejí, staví na stejných nástrojích a interdisciplinární spolupráci a zohledňují svá regionální specifika a možnosti. Obrovským cílem je, aby se změnil přístup k rozvodu či rozchodu rodičů v celé společnosti, aby se stalo normálním, že vztah rodičů s dítětem normálně pokračuje, že je normální aby se rodiče domlouvali a naučili se komunikovat na rodičovské úrovni.

A vlastně otázka, která měla zaznít na začátku – kdy zvolit cestu cochemského modelu, a kdy se lze „obejít" bez něj?

Díky, že ji pokládáte až nakonec. Myslím, že právě sem patří. Cochemská praxe nebo interdisciplinární spolupráce v opatrovnickém řízení je určitým preventivním uchopením celé situace. Není třeba určovat, co je, a co není „na cochem". Všichni si zaslouží takový přístup, kdy dostanou užitečné a potřebné informace, kdy jsou nejdříve laskavě vedeni a jsou jim nabízeny šance k uchopení problému samostatně (bez větší intervence státu) a vědomě převzít svou odpovědnost.

Markéta Nováková zrovna vede workshop o Cochemském modelu na konferenci Mezinámi 2018 v Českém Těšíně

Vždyť rodiče v rozvodu jsou v krizové životní situaci až ve chvíli, kdy selhávají, odpovědnost odmítají nebo jsou jejich rodičovské kompetence nějak vážně narušeny. Pak je na místě hledat jiný postup a jiné řešení.

O cochemské praxi si s Markétou Novákovou povídala Petra Jurásková Macková

DESATERO

KDYŽ SE RODIČE ROZEJDOU

Někdy se stane, že se rodina rozpadne. Ať už se to přihodí tobě nebo kamarádovi, tady je pár pravidel, která mohou pomoci.

NEMŮŽEŠ ZA TO

Žádné dítě nikdy nenese vinu za rozchod svých rodičů. Nemůžeš zabránit jejich rozhodnutí, ani když budeš méně zlobit, víc pomáhat, lépe se učit...

NEJSI NA TO SÁM

Hodně dětí prožívá právě teď to co ty, možná někdo z tvých spolužáků, příbuzných nebo tvoji kamarádi. Je dobré o tom mluvit, zjistit, jak to prožívají oni. Neboj se zeptat.

SMÍŠ MÍT RÁD OBA STEJNĚ

Máš právo mít rád oba rodiče, přestože oni už se rádi nemají. A i když se jeden na druhého třeba zlobí.

MŮŽEŠ ZTRATIT, ALE I ZÍSKAT

I když by si to každé dítě přálo a mnozí potají doufají, rodiče se už k sobě zřejmě nikdy nevrátí O některé věci ve svém životě kvůli tomu přijdeš. Ale můžeš i něco získat – nové sourozence, nové příbuzné, čas s každým z rodičů jen pro sebe, dvoje oslavy narozenin...

TVÉ POCITY JSOU V POŘÁDKU

... ať jsou jakékoliv. Pocity jsou důležité, umožňují nám prožívat všechno, co se děje. Můžeš být smutný nebo naštvaný, že se rodiče rozešli. Můžeš se bát, co bude dál, nebo cítit úlevu, když se rodiče nehádají. A třeba i radost, když na chvíli na všechno zapomeneš a jenom si hraješ s kamarádem. Můžeš mít i hodně pocitů najednou, to se stává.

MÁŠ PRÁVO...

... ZŮSTAT DÍTĚTEM

Jsi dítě, ne malý dospělý. Máš zodpovědnost jen sám/sama za sebe. Nemusíš být silný a statečný, nemusíš všechno zvládnout, nemusíš se postarat o rodiče. Zůstaň dítětem a dospělácké starosti nech na dospělých – oni to nějak zvládnou.

... NA BEZPEČÍ

Úkolem tvých rodičů je, aby ti ho zajistili. Mnohé pro sebe můžeš udělat i ty sám/sama: Hraj si, čti si, hýbej se, odpočívej, dělej, co tě baví, buď s kamarády, babičkou, tetou, sestřenicí – buď s lidmi, se kterými se cítíš dobře a v bezpečí.

... VĚDĚT, CO BUDE DÁL

Možná máš strach a potřebuješ vědět, co se bude dít dál. S kým budeš zítra, co budete dělat za týden, na co se máš připravit, na co se můžeš těšit. Ve tvém životě se možná v poslední době stalo tolik změn, že je někdy fajn mít také něco, co je pravidelné a jasné a co se nemění. Neboj se to chtít.

... NA SVŮJ ČAS

Čas na to, být dítětem, na hraní, na učení, na snění, lenošení či sport. Je tvůj, nemusíš ho věnovat rodiči, který se cítí opuštěný. Když jsi s mámou, nemusíš myslet na tátu – užij si čas s ní. A když jsi s tátou, nemusíš myslet na mámu – užij si čas s ním.

... ŘÍKAT, CO SI PŘEJEŠ

Říkej rodičům, co chceš a co ne, nemusíš vědět, proč to tak chceš nebo ne, prostě to tak cítíš a neboj se to říct. I kdyby to možná nešlo zařídit tak, jak ty si přeješ, je důležité si o všem s rodiči popovídat a zkusit najít nejlepší řešení.

Infografika vznikla jako součást obrazové přílohy bulletinu Kolibřík, volně dostupné na www.naserovnovaha.cz.

Text: Markéta Nováková, www.pravonarodice.cz, www.cochem.cz | Ilustrace: Marta Mészárosová

Rozvod není zhýralost společnosti, ale znak doby

Mediace jako způsob řešení problémů

Rodinnou mediací se Michaela Kopalová zabývá od roku 2014. O jejích zkušenostech s touto metodou zavedenou v České republice na rozdíl od jiných Evropských zemí až v roce 2012 jsme hovořili v následujícím rozhovoru.

Jaká byla vaše cesta k mediaci?

Do mediace mě zasvětil kolega, snažili jsme se ji nabídnout ve zdravotnictví. Pak jsem měla děti a v průběhu mateřství jsem zpracovávala analýzu směrnice o mediaci, tak jsem si říkala, že když už toho o mediaci tolik vím, měla bych jít ke zkoušce. Tu jsem v roce 2014 složila a mezitím porodila třetí dítě.

Postupně jsem začala spolupracovat s OSPODEM v Praze 6 (Orgán sociálně-právní ochrany dětí, pozn. red.), a protože jsme s rodiči nacházeli řešení a uzavírali dohody, postupně se moje spolupráci rozšiřovala do dalších pražských obvodů.

Jak se v tom všem prolíná vaše osobnost?

Vždycky mne zajímaly příběhy lidí, což je přínosem. Nebojím se emocí, což má zřejmě souvislost s mými cikánskými kořeny, kde je bavit se o emocích něco naprosto přirozeného. Pak je tady německá stránka mé osobnosti, když napíšu dohodu a dodám ji soudu. To lidem vyhovuje. Když jsem zapojila zkušenosti z výcviku v rodinné terapii, začala být mediace specifická a pomůže tak lépe najít řešení.

Předpokládám, že nejde o sterilní metodu, ale o hledání různých přístupů...

Mediace *(z lat. mediare = „být uprostřed", z toho česky zprostředkování) je způsob pokojného řešení sporů a konfliktů, jehož cílem je dohoda.*

Základem mediace je vstup třetí nezávislé osoby, která jako prostředník pomáhá najít smírné a kompromisní řešení problému.

Každá rodina vyžaduje individuální přístup. Základem je skutečnost, že dítě potřebuje mít kolem sebe pocit bezpečí. V terapeutickém výcviku tomu říkáme sociální děloha, která jej chrání a umožňuje jeho zdravý růst a rozvoj po všech stránkách osobnosti.Nelze však požadovat po dvou rozvinutých osobnostech, aby byli intimními partnery pouze kvůli tomuto faktu. Rozvod podle mého názoru není zhýralost společnosti, ale znak doby. Doby, která je charakteristická především důrazem na rozvoj osobnosti. Řada lidí si svou osobnost a své skutečné potřeby uvědomí až na prahu čtyřicítky, čehož důsledkem může být rozpad rodiny. Otázkou je, jak tedy zachovat buňku rodiny, a přitom spokojený život rodičů, byť odděleně samostatně ve svých vlastních domácnostech.Je to cesta pro osvícené rodiče, těm je možné dohodu ušít přímo na tělo. Například rodiče mají dům v podílovém vlastnictví nebo bydlí blízko, společně se domlouvají, kdo vyzvedne dítě jako když byli manželé.

Je důležitá spolupráce s psychology?

Ano je. Zjistit skutečné potřeby dětí mnohdy vyžaduje třetí nezaujatý pohled psychologa. Rodiče totiž obvykle tvrdí odlišné věci. Ne, že by chtěli lhát, ale každý z nich vnímá věci odlišně. V mediaci platí, že neexistuje jedno manželství – vždy jsou dvě: její a jeho, stejně tak dítě (smích).

Každý z rodičů vidí jen určitou část pravdy, určitou výseč. Mediace má za úkol dát dohromady větší část výseče a psycholog vnese další. Komplikovanější jsou případy, pokud je jeden z rodičů velmi zraněný a nevidí budoucnost. Psycholog musí ošetřit jeho potřeby, pak mediaci přerušíme po nezbytnou dobu, kdy rodič dochází například na terapie a najde vnitřní stabilitu. Pak pokračujeme.

Ve kterém momentu je vhodné přizvat dítě do mediace a jakou formou?

Mediace by měla vypadat jako rodinná diskuse. Sedí se u stolu a diskutuje o společných věcech. Ne všichni si však tuto zkušenost ze svých rodin nesou, takže jim v tom musím pomoct. Upozorním je, že každý účastník je důležitý a že všichni jsou na jedné lodi, a že právě nyní jsou diskutující, ale až z místnosti odejdou, zase budou rodiče a dítě. To jim pomáhá zachovat si racionální přístup. Nakonec po několika návrzích společných variant s dítětem píšeme dopis: Milá mámo, milý táto, potřebuji, abyste si mým prostřednictvím nepředávali vzkazy … Dítě se cítí být chráněno a není přímo konfrontováno, jeho potřeby jsou

nedílnou součástí dohod, k nimž se rodiče zavazují.

Jak hodnotíte spolupráci s Orgány sociálně-právní ochrany dětí?

Upřímně řečeno, bez nich by se mediaci v České republice nepodařilo ukotvit. Mohu jen vyjádřit vděk za jejich přínos v této oblasti. Pomocní jsou také v případech, kdy jeden z rodičů mediaci chce a druhý odmítá. Pokud to nařídí orgány, protože to považují za nezbytné, je to užitečné a prospěšné celé rodině.

Jedním z vašich originálních prvků v mediaci je rituál. Kde má rituál v procesu mediace místo?

Rituál je možné aplikovat tehdy, když mají rodiče jasno o své budoucnosti. Nemusí být podepsána dohoda, ale musí být domluveno, jak vše bude probíhat. Děti obvykle nechápou, co se děje a je to pro ně skok do neznáma. Tady vstupuju do hry já, vysvětlím jim, že všechno bude v pořádku, že tomu nemusí rozumět a jen to vydržet. Jako na sluníčku – pálí to, ale rozumět tomu nemusí. Do té doby to dětem nikdo neřekne a jen po nich chce, aby to pochopili. Já jim říkám opak: role dospěláků je, aby zajistili tvoje potřeby, trávili s tebou čas. Když u toho budou smutní, budou brečet nebo řvát, nevadí. Ty jsi to nezavinil a nemůžeš to ovlivnit. Pak je seznámím s dohodou, kdy s kým budou, kdo je bude vozit na kroužky, jak si je budou rodiče předávat. Děti se mne mohou na cokoli zeptat a pak přejdeme k rituální části, která v té chvíli umožní dítěti prožít silný emoční zážitek. Rodiče po mně zopakují: Navždy zůstávám vaší mámou, navždy zůstávám vaším tátou.

Jaká věková hranice je pro přizvání k rituálu vhodná?

To je různé. Měla jsem děvčata ve věku 10 a 15 let, ta starší tu mladší podporovala, objímala. Dostanou na mne telefonní číslo, aby mohli zavolat a mají tak podporu. Měla jsem tady i pětileté dítě, co běhalo po místnosti a trvalo, než jsme našli způsob komunikace. Použila jsem k tomu kamínky, ať si vybere za maminku a za tatínka a za sebe a vysvětlovala jsem jejich prostřednictvím stěhování tatínka. Dítě úplně ztratilo řeč, tak jsem mu ukázala, že tatínek na něj počká, než se vrátí od mámy, pak se objali a bylo to hodně dojemné, nicméně vše pochopilo a přijalo.

Pořádáte také rodinné konference, kde se zvou odborníci? Stejně jako například u nás fungují Setkání okolo dítěte, kde zvou rodiče a cíle zadávají rodiče s odborníky…

Rodiny netuší, že je možné organizovat rodinná setkání a že lze řešit věci společně. V Česku jsou lidé zvyklí se svým problémem zalézt. Je radost vidět rodiny, které přijmou tuto pomoc, protože nakonec cítí úlevu.

Jak se vy osobně díváte na rozvod? (I poté, co jste jím sama prošla?)

U rozvodu se často hledají viníci, i na mediaci občas vidíme hon na čarodějnici. Rozvod je považován za škodlivý proces. Já se ale domnívám, že rozvod může být procesem ozdravným. Jsem proto, aby se rozvod jako takový destigmatizoval.

Stačí přitom respektovat několik zákonitostí: Aby mohla rodina fungovat jako celek, musí být potřeby každého člena uspokojeny. Není-li tomu tak, objevují se trhliny v celé rodině. Manželství musí oběma vyhovovat v každé fázi.

Může být rozvod změnou k dobrému, lepšímu?

Z osobní zkušenosti mohu říct, ano může. S manželem jsme se brali, když mi bylo 27 let. Jsou z toho na světě tři nádherné děti, a to přece není žádná chyba. Ale dá se čekat, že se člověk rozvíjí… U dlouholetých manželství předpokládám, že měli štěstí a zůstali „kompatibilní“, nebo měli dobrou průpravu v rodině, našli si k sobě ten správný typ a rozvíjeli se stejně vyváženě. Mám dvě kolegyně, obě věřící, mají krásná manželství a já to obdivuji. Ale nedá se to očekávat plošně od všech a jen proto, že spolu mají lidé děti prostě to manželství nějak „vydržet.“ Rozvod je často démonizován, protože je velmi interní záležitostí rodiny. Člověk, který v něm chce setrvat, se považuje za toho „dobrého“. Pamatujme ale, že není všechno zlato, co se třpytí. Často ten, kdo nejvíc poukazuje na selhání svého manžela nebo manželky také nese velkou odpovědnost za rozpad manželství, jen si to nechce přiznat.

O mediaci si s Míšou Kopalovou povídal Jakub Majetny

***Mgr. Míša Kopalová**, absolventka Právní fakulty MU v Brně, je od roku 2014 zapsanou rodinnou mediátorkou. Zkoušku z rodinné mediace složila v roce 2016 a od roku 2017 je frekventantkou čtyřletého výcviku v rodinné terapii Institutu rodinné terapie a psychosomatické medicíny v Liberci.*

Ve své práci integruje do mediace také znalosti rodinné terapie a rodinného práva. Vede mediační centrum, kde je poskytována rodinná mediace i psychologické poradenství na jednom místě. Každoročně provede minimálně 100 rodinných případů mediací. Spolupracuje s řadou pražských i mimopražských soudů na řešení opatrovnických případů. Poskytuje supervize českým i zahraničním mediátorům.

V rámci konference Mezinámi 2019 bude možnost absolvovat workshop „Role dítěte v rodinné mediaci“ vedené právě Míšou Kopalovou.

Střídavá péče u nezletilých dětí

V současné době je v naší společnosti velmi diskutovaná otázka péče o nezletilé děti a zřejmě nejvíce je medializovaný **režim střídavé péče**. Pojďme se však zamyslet nad obsahem péče o děti jako takové a z toho vyplývajících práv a povinností všech zúčastněných osob.

Zákonná úprava vymezuje tento rozsah jak ve vztahu k rodičům, tak i ve vztahu k dětem. Při výkonu rodičovské odpovědnosti rodiči hraje významnou roli jejich osobní životní historie, sociální zázemí a společenské vazby, které jejich vnímání péče o dítě ovlivňují. Nezanedbatelnou úlohu hraje též mediální prezentace v kladném i záporném směru, kdy jsou veřejnosti předkládány příběhy jednotlivých rodin a průběh řešení vzniklých konfliktů. Z tohoto pohledu se jeví režim střídavé péče o dítě rodičů žijících odděleně jako vyvážený a prospěšný pro dítě i rodiče samotné. Tento model vychází z premisy, že rodičům je umožněno se stejnou měrou podílet na péči o dítě, sdílet s ním jeho každodenní život a reagovat na běžné situace, do kterých se dítě dostává. Dítěti je pak zachován v co možná největší míře pečovatelský režim, který mu byl poskytován v době společného soužití jeho rodičů včetně souvisejících vazeb na členy širší rodiny ze strany každého rodiče.

Jistota a pocit bezpečí

Když odhlédneme od možných modelů výchovného prostředí dítěte – výlučná péče jednoho rodičů a styk s druhým rodičem, střídavá péče a společná péče pak nezbývá, než se zamyslet nad tím, co je nejprospěšnější pro

každé dítě, ať žije v harmonickém prostředí s oběma rodiči či v asymetrickém modelu po rozpadu jejich partnerského vztahu.

Každá lidská bytost, a pro dítě to platí o to intenzivněji, pro svou existenci potřebuje životní jistotu a pocit bezpečí. To dítěti v prvé řadě poskytují v úplné rodině oba rodiče ve vzájemném souladu a při rozdělení rodičovských rolí. Ne každá rodina žije takovým režimem, kdy oba rodiče jsou denně přítomni v domácnosti a mohou řešit všechny rodinné záležitosti ihned a společně. Nutnost existenčního zajištění rodiny, zdravotní indispozice apod. vede k nejrůznějším modelům soužití, v nichž se i přes absenci jednoho z rodičů v domácnosti může cítit dítě jistě a bezpečně. Je opět na obou rodičích, jakým způsobem v takové rodině zavedou výkon rodičovské odpovědnosti a rozdělí si i rodičovské role, právě s ohledem na chápání nejprimárnějšího zájmu jejich společného dítěte, jímž je jeho pocit jistoty a bezpečí. Po rozpadu partnerského vztahu, kdy rodiče začnou žít odděleně, by však měli být společností podporováni ve výkonu svých rodičovských kompetencí, aby dopad jejich rozchodu byl na dítě co možná nejmenší. V mnohých případech bude mít na dítě velmi negativní vliv, který bude v následné době třeba citlivě řešit – ovšem opět spolu s oběma rodiči.

Role státu

Partnerský konflikt vedoucí k rozchodu rodičů velmi významně ovlivňuje jejich rodičovské kompetence a zaměření na osobní problémy může vést ke snížení citlivosti rodiče na to, jak situaci vnímá dítě. Společnost by se měla tedy zaměřit na pomoc dětem a rodičů v takové situaci a dovést je k novému modelu života, který opět stabilizuje vývoj dítěte v bezpečí a jistotě.

Jako opatrovnická soudkyně používám interdisciplinární spolupráci při řešení soudních sporů, jejichž účastníkem je nezletilé dítě. Ze své praxe zaznamenávám, že rodiče často vítají pomoc státu při řešení vzniklé rodinné situace, více si v průběhu jejího poskytování uvědomují postavení svého dítěte, které je efektivněji do řešení rodinné situace zapojováno. Při poskytnuté pomoci, zejména ze sociální sféry, pak sami s aktivní účastí dítěte pro ně vyprofilují výchovný model, který respektuje jejich rodinná specifika, potřeby a přání dítěte a dochází k uchopení jejich rodičovské odpovědnosti v nové životní etapě. Častěji jsou rodiči využívány modely společné péče o dítě, neboť jsou schopni se navzájem jako rodiče respektovat, jsou schopni přirozeně komunikovat a řešit otázky týkající se dítěte tehdy, kdy se objeví, jsou schopni reagovat na náhlé situace pružně – prakticky, stejně jako za doby společného soužití.

Střídavá péče

Žijí-li rodiče odděleně a dítě v různých časových intervalech pobývá u každého z nich, dochází ke střídání prostředí, zde by se nabízelo vyslovit soudem, že se dítě svěřuje do střídavé péče rodičů. K tomu však dochází tehdy, kdy z pochopitelných důvodů je třeba mít nastavený přesný režim včetně způsobu předávání dítěte jedním rodičem druhému. Je tomu v případech větší vzdálenosti bydlišť

rodičů, dvojích školních zařízení apod.

Praktikovaná střídavá péče by přitom neměla být v rozporu se zájmem dítěte, zejména s jeho potřebou stability pečujícího prostředí, je vhodná pro děti, které nemají problémy s adaptabilitou na různá prostředí, tedy, je-li dostatečně osobnostně zralé (úměrně svému věku) na tento režim, jsou-li dostatečně zralí i rodiče a dítě má dostatek potřebných věcí v obou prostředích, aby nežilo svoje dětství a dospívání „v kufrech".

Důležitá je vzájemná komunikace a respekt

I přes tato režimová opatření je třeba přijmout i odpovědnost za to, že rodič musí respektovat druhého rodiče jako vychovatele a je tedy třeba, aby společnost přijala do svých morálních norem podporování vzájemných rodičovských kompetencí. I v režimu soudem stanovené střídavé péče se rodiče nevyhnou vzájemné spolupráci a řešení záležitostí dítěte společným způsobem. Podaří-li se jejich partnerský konflikt natolik sanovat, že vnímají vzájemný respekt ke svým rodičovským kompetencím, pak jakákoliv soudem upravená forma péče nemůže být z režimového hlediska vyčerpávající. Prostý život bude vést rodiče k aktuálním postojům a vzájemné komunikaci, vedoucím k režimu každodenního života nad rámec soudní úpravy.

Režim střídavé péče rodičů o dítě vnímám jako jeden ze stupňů, jak posílit rodičovské kompetence, umožnit získání zkušeností z výchovy dítěte, lépe se jako rodič zapojit do jeho běžného života. Pro dítě pak je to období, ve kterém se adaptuje na novou situaci, nový režim a tím, že je mu dán prostor k vyjádření svého názoru i k získání sebereflexe a k jejímu vyjádření navenek. V některých rodinných modelech se bude jednat o konečnou fázi výchovného prostředí dítěte, já sama si však kladu za cíl, aby v důsledku dalšího vývoje byla u dítěte naplňována podstata společné péče rodičů a aby rodiče i dítě výchovný režim takto vnímali.

U jakéhokoliv typu péče rodiče o dítě lze rozlišit technickou stránku samotné péče a dále stránku osobní. Při technické stránce jde zejména o materiální a režimové zajištění dítěte, aby byly naplněny jeho základní potřeby, u stránky osobní jde pak o naplnění potřeb emočních a vztahových. Jsou-li obě roviny v souladu, jde ve všech výchovných modelech o péči společnou, která nepotřebuje striktní režimová opatření ani zásahy subjektů mimo rodinu včetně subjektů veřejných. Je-li některá z obou rovin oslabena, pak je nezbytné, aby byly využity možnosti pro dosažení vyrovnanosti – a zde je dán prostor pro sociální služby, psychologické poradenství a další subjekty, které pomohou rodině jako celku dosáhnout stability jejího fungování.

JUDr. Soňa Soukupová,
soudkyně Okresního soudu v Chrudimi

Je střídavá péče v nejlepším zájmu dítěte?

Zaklínadlem v situacích, kdy se uvažuje o porozvodovém uspořádání (mnohdy spíše „porozchodovém“, lidé se méně často berou, snad proto, aby si uchovali statut nezávislého), bývá **pojem nejlepšího zájmu dítěte** a hledají se režimy, o nichž se prohlašuje, že právě v tomto nejlepším zájmu dítěte jsou.

Bylo by podle mého soudu dobré, abychom si především přestali lhát – v nejlepším zájmu dítěte je vyrůstat v kompaktní rodině svých biologických rodičů, kteří dávají dětem dobrý vzor v tom, jak má vztahový život vypadat a kteří dokážou dítě kompetentně vychovávat a provázet. Vše ostatní je již jen úsilím, jak napáchat co nejméně škod, a jak dítěti co nejvíce usnadnit obtížnou situaci vyplývající z toho, že se rodiče rozcházejí. Domnívám se, že bychom si měli být vědomi toho, že toto je východisko diskuse nad porozvodovým uspořádáním vztahů k dětem.

Preferovaným řešením v posledních letech bývá střídavá výchova a na první pohled se může zdát, že takové řešení „nemá chybu“ – zajistí stoprocentní spravedlnost, kontakt dítěte s oběma rodiči, společnou účast na výchově, donutí rodiče spolupracovat, atd.

Mnoho otázek se ale vynořuje v pozadí: Proč si vlastně máme myslet, že dva dospělí lidé, kteří jsou natolik znesváření, že dospěli k rozvodu, si v otázkách výchovy budou rozumět a budou bez obtíží komunikovat, že podpoří jeden druhého? Nota bene – jaké šance má střídavá výchova tam, kde rodiče o ni vedou spor (premisou střídavé výchovy je přeci nekonfliktní vycházení rodičů…)? Jak vlastně

„Jak vlastně prožívá střídavou výchovu dítě a jak s ní nakládá?“

prožívá střídavou výchovu dítě a jak s ní nakládá? Co vnáší střídavá péče do výchovy vlastní? S jakým úspěchem lze v režimu střídavé výchovy naplňovat základní potřeby dětí? Co vnese střídavá výchova do života rodičů?

Každé dítě v obecné rovině od svých rodičů potřebuje především klidný, jistý vztah a stabilitu. Dále pak poskytnutí podmínek pro svůj harmonický růst/rozvoj, tj. poskytnutí „správných podnětů ve správné době, správnými osobami.“ Jedná se tu nejen o podporování, ale také o odvahu stavět před dítě drobné frustrace. Od rodičů dítě potřebuje odvahu ve výchově nejen chválit a obdivovat, ale i restrigovat, vytvořit přirozené (nikoli umělé) podmínky rodinného života. Pro dítě je nutností zachování hierarchického modelu „rodiče × děti“. Rozvodem nekončí rodičovství, ale manželství.

Potřebou dítěte je, aby mělo oba rodiče zachováno v rodičovské roli. Nabízí se pak otázka: Je jeden rodič schopen postavit se ve druhé, důležité věci za druhého z rodičů? Důležité je, aby dítě mohlo mít v rodiči trvale dobrý vzor, aby rodiče měli schopnost u dítěte vidět nejen silné, ale i slabé stránky, vč. ev. handicapů.

Velmi dětem naopak škodí např. to, pokud jsou delegovány do partnerských rolí („jsme teď kamarádi/kamarádky“), jestliže jsou korumpovány jedním nebo oběma rodiči (kupování drahých věcí, poskytování zážitků neúměrných věku…), jsou-li glorifikovány nebo jsou-li přeceňovány jejich schopnosti či aktuální vývojové možnosti a není-li reagováno na jejich slabiny.

Střídavá péče, zvláště v nejčastějším uspořádání týden/týden (nebo i intervalech kratších) přináší velice nepřirozený stav, často vedoucí k posilování narcismů u dítěte (vše je podřízeno jemu, namísto rutinního života rodiče nabízejí dítěti zážitkový týden, běžné provozní záležitosti v dotčený týden odsunuty, zájmy a aktivity rodiče se rovněž přesouvají na týden, kdy dítě je v druhém prostředí).

Je toto dobrou výchovou k budoucímu životu a výkonu partnerských a rodičovských rolí? Střídání prostředí přináší dětem, zvláště mladším, ale nejen jim, také prožitky obrovských ztrát, pocity

Pro dítě je nutností zachování hierarchického modelu „rodiče × děti“. Rozvodem nekončí rodičovství, ale manželství. Potřebou dítěte je, aby mělo oba rodiče zachováno v rodičovské roli.

nestability míst, kontaktů atd. Vnáší umělé podmínky i do života rodičů, tito se vzdávají obyčejně pravidelných volnočasových aktivit (typu sport každou středu), odkládají provozní povinnosti s cílem co nejvíce se věnovat v určený týden dítěti.

Nelze nevidět ani to, že nejčastěji navrhovaný týdenní interval je příliš krátká doba na to, aby se účinně uplatňovala výchova v celé své komplexnosti. Je mimořádně obtížné se v týdenní dotaci stihnout přivítat, zvyknout si, užít si něco společného a pěkného, vznést na dítě požadavky, trvat na jejich naplnění, umožnit mu pěstovat vztahy i mimo rodinu, načrtnout společné plány, pohovořit si nejen o nezávažných, ale i závažných věcech, neřkuli dítě pokárat a počkat si na konstruktivní vyústění vzniklé neshody.

Uvědomme si, že střídavá výchova je pro děti náročná také kognitivně – i v jinak spolupracujících rodičovských prostředích mnohdy platí odlišná drobná pravidla – někde je zvykem zavírat dveře, aby nebyl průvan, jinde se větrá; někde se trvá na nošení přezůvek, jinde je přípustné chodit bosky; někde se stoluje společně zcela striktně, jinde je dovoleno, aby si každý dle chuti bral z kuchyně… Nemíním nyní vést polemiku o tom, co je lépe a co hůře, ale jen chci upozornit na to, že pro dítě může být velice obtížné, si tato pravidla měnící se dle prostředí zapamatovat a nevystavovat se tomu, že budou stále napomínány. Každopádně z praxe vím, že děti nemají tuto nestabilitu rády.

O situacích, kdy je výchova v obou prostředích rozporná a pro dítě je vlastně zmatečné, co je v jeho chování přípustné, co žádoucí a co nevítané či nepřípustné, ev. o tom, kdy se stane dítě nástrojem k ubližování druhému rodiči, snad je zbytečné psát.

Ne každé dítě (a ne v každém věku) střídavou výchovu zvládne, je náročná pro děti i pro rodiče. Osobně jsem přesvědčena, že její náročnost bývá obvykle podceňována. Myslím, že je výhodnější pro dítě, a jsem přesvědčena, že i pro rodiče, jakékoli jiné pravidelné uspořádání, a to při respektu k potřebě neresidenčního rodiče mít s dítětem také souvislý čas. Střídavou péči provází nárok na neustálou opakovanou adaptaci obou stran, a to je zatěžující. Často mne napadá, zda střídavou péčí dítěti spíše už tak obtížnou situaci nekomplikujeme namísto toho, abychom adaptaci usnadňovali. O hledání jeho nejlepšího zájmu skutečně ani nemluvě….

PhDr. Karolína Malá,
vedoucí Psychiatrické nemocnice v Dobřanech, klinický psycholog, dětský klinický psycholog, vedoucí seminářů předatestační přípravy zaměřených na problematiku dětí a dospívajících

Postavení rodiny v proměnách času

Celospolečenská diskuse nad rolí rodiny v dnešní společnosti v různých oblastech lidského konání je zajisté přínosná. Je to však **přirozený vývoj nebo jen jeden z mnoha dalších módních trendů?**

Ohlédneme-li se v prostoru a čase, můžeme prostým srovnáním zjistit, jak si samotná rodina stála v tehdejší společnosti v protikladu se současným postavením.

Ono novodobé rčení „rodina základ státu" mělo větší opodstatnění ve starověku či středověku, stejně tak i do jisté míry i v pravěku, kdy rodina, klan či tlupa byla v otázce přežití a dalšího rozvoje závislá nejen na kooperaci všech členů, ale také na dodržování jistých pravidel a ustanovení ve věcech morálky a mezilidských vztahů obecně.

Věstonická Venuše

Matriarchální společnost vcelku logicky upřednostňovala roli ženy-matky jako garanci dalšího rozvíjení rodu, rodiny. Patriarchální systém, mladší, dal šanci zase síle lovců a sběračů, a tím i pozdějšímu „tradičnímu" rozdělení rolí nejen v samotné společnosti, ale i v rodině. Věstonická

Venuše tak ustoupila idolu všemocného lovce a živitele rodu.

Rodina je v dnešním pojetí vnímána jako jednotka, složená z otce, matky a dětí. Není tomu zase až tak dávno, kdy se za členy rodiny, například na venkově, považovali i čeledíni či děvečky. Ve městech zase sloužící či tovaryši. V širším slova smyslu se za jednu rodinu považovali i členové univerzitní obce. Koneckonců i samotné křesťanství považuje všechny křesťany za součást jedné, byť poměrně rozsáhlé, rodiny.

Ruku v ruce s postavením rodiny, která byla po značnou část lidské historie pilířem a garantem rozvoje společnosti, byla spjata i role samotného dítěte. Dle dochovaných pramenů bylo dítě bráno jako požehnání a příslib pokračování rodu, klanu. Bylo rozmazlováno, trestáno a vzděláváno. Ve vyšších vrstvách společnosti byly děti nedílnou součástí sňatkové politiky, která měla za cíl rozmnožení slávy rodiny (dynastie) a jejího majetku. V zájmu přežití však byly některé rodiny nuceny volit i opačnou cestu, aby se vyhnuly bezútěšnému životu – dobrovolně do nesvobodného postavení raně středověkých ministeriálů, vstupovaly celé rodiny či „darovaly" své potomky, aby se měli lépe, než jejich rodiče.

„Věstonická Venuše ustoupila idolu všemocného lovce a živitele rodu."

Madona Veverská

V nařízeních, trestních zákonících nalézáme poměrně drakonické tresty za infanticidu, otcovraždu, matkovraždu, které měly nejen odradit potencionální další pachatele, ale primárně ochránit tehdejší lidskou společnost před rozvratem a zánikem – de facto tento stav ohrožení platí od pravěku až do průmyslové revoluce v 19. století.

V literatuře, v malířství i v sochařství, můžeme pozorovat vzývaný ideál rodiny (antika – spravedlivý a všemocný otec, křesťanství – Svatá rodina jako vzor ctnosti a lásky). Nezapomínejme ani na glorifikaci panovníků ve středověku, kdy jsou zhusta prezentováni jako „otcové vlasti", kteří shovívavě hledí na své poddané, členy širší rodiny.

Vydělení se a chápání užší rodiny, tak jak jí nekriticky přijímáme i dnes, je následkem rozbití tradičních vazeb v dosud převážně zemědělské společnosti v 19. a ještě více ve 20. století. Samotná společnost byla zbavena

hrozby hladomorů, epidemií či nekonečných válek, a tím se na světlo dějin dostává pojem „nukleární rodina“. Což není nic jiného než dnešní „tradiční“ model rodiny – manžel, manželka a jejich potomci.

Změnilo se i vnímání rodiny jako takové – například v umění. Podíváme-li se na vyobrazení měšťanské rodiny v 16. století, vidíme vážné, zasmušilé tváře, kde i děti vypadají jako malí dospělí. Jako by stále měli na paměti ono „Memeneto mori“. Velkou roli samozřejmě hrála i křesťanská víra, která vzývala k pokoře a neměnnosti daných pořádků. Koneckonců i na nesčetných středověkých madonách můžeme vidět malého Ježíška s tváří spíše dospělého než dítěte. Na vyobrazení dnešních „nukleárních rodin“ formou fotografií či videí vidíme (většinou) rozesmáté tváře.

Větší soudržnost rodiny měla být i zajištěna z hlediska víry, a je jedno, zda to bylo křesťanství, islám či buddhismus. Základem je nám známé rčení „cti otce svého, matku svou“, které je kolikrát v příkrém kontrastu s panujícími vztahy v dnešních „moderních“ rodinách.

Pokud bychom tedy srovnali rodinu a vztahy v ní s rodinou ve 21. století, tak vidíme vývoj od jisté větší sounáležitosti k dnešní převládající individualizaci, což víceméně kopíruje i vývoj v celé společnosti.

Mějme tedy na paměti, že ono okřídlené „rodina základ státu“ mělo sice v různých obdobích lidských dějin jiné zabarvení, ale význam zůstává stejný – aby společnost prospívala a mohla se dále rozvíjet, je nutné, aby měla zdravý základ – a tím je právě rodina.

Mgr. Jaroslav Franc, Ph.D., vystudoval historii na Univerzitě Palackého v Olomouci se zaměřením na středověké dějiny. Působí v oblasti vzdělávání.

Karel Škréta: Podobizna řezáče drahokamů Dionysia Miseroniho a jeho rodiny

Těhotenské relaxační omalovánky

jako nový nástroj v péči o ženu

„Na začátku příběhu relaxační techniky, arteterapie pro ženy a jejich rodiny byl postřeh z praxe jedné vnímavé sestřičky a touha pomoci," tak nám Markéta Křížková popsala začátek Těhotenských relaxačních omalovánek.

„Stojíte u inkubátoru, kde leží drobek. Vedle postává maminka, kterou již znáte. Byla tu už dvakrát. Bohužel žádné dítě doma stále nemá. I když je péče o předčasně narozené děti u nás na vysoké úrovni, ne všechny děti přežijí. Začnete vnímat různé indicie. Mamince se otevírají bolestné rány předchozích těhotenství.

Občas se stane, že se zapomene a oslovuje miminko jménem předchozího dítěte, srovnává drobka s jeho zesnulým sourozencem apod. Co s tím? Jak jim pomoci? Vždyť toto miminko je jiné. Má svou jedinečnost. Tak pro mě nastal čas hledání odpovědí," pokračuje ve svém vyprávění Markéta.

Těhotenské relaxační omalovánky jako cesta k uzdravení

Uběhlo několik let a Markéta své odpovědi nalezla. Namalovala Těhotenské relaxační omalovánky. Vyřešila tím otázku, jak pomoci maminkám, které předčasně porodily nebo o své děti v průběhu těhotenství přišly. Pomaličku, svým vlastním tempem, svými možnostmi si mohou maminky zpracovat svou psychickou bolest pomocí fyzického nástroje – omalovánek.

„Omalovánky jsem rozeslala mezi maminky a sledovala účinky. V první fázi jsem je nechala omalovánky prolistovat. Vždy se v omalovánkách

„V omalovánkách došly až do konce, do 40. týdne, a celé své těhotenství si uzavřely...“

zastavily, zasekly, v týdnu těhotenství, v němž porodily. Říkaly mi: „Tady jsem porodila, a pak už nic nebylo.“ Já na to: „To není pravda. Miminko se narodilo, ale bylo to jiné.“ Ve druhé fázi dostaly tyto ženy do rukou pastelky a postupně, týden po týdnu si znovu procházely svým těhotenstvím. Rozdíl je v tom, že v omalovánkách došly až do konce, do 40. týdne, a celé své těhotenství si uzavřely. Ať už jejich cesta k miminku a s miminkem dopadla jakkoliv. Třetí fázi doprovází pocit velké úlevy,“ dodává Markéta.

Omalovánky jsou vytvořeny jako interaktivní těhotenský diář, týden po týdnu v průběhu celého těhotenství. Jsou rozděleny do dvou částí. Vždy tam najdete aktuální týden těhotenství (zvolila jsem přirovnání velikosti dítěte k ovoci a zelenině) a ke každému týdnu je přiřazen druhý obrázek – mandala.

Markéta Křížková

Markéta Křížková *je porodní asistentka, specializovaná dětská sestra, odborný lektor relaxačních technik, autorka knihy Baby motýlí masáže a Těhotenských relaxačních omalovánek.*

Vede INTIM poradnu pro ženy a dívky, které byly v dětství zneužívané a nyní jsou těhotné. www.marketax.cz

Arteterapiii v práci se ženou můžete zažít s Markétou Křížovou na konferenci Mezinámi 2019

Těhotenské relaxační omalovánky

16. týden těhotenství

avokádo

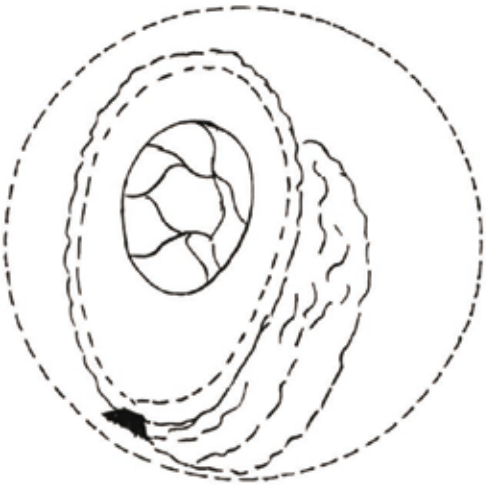

Váha: 100 g
Délka: 12cm

© Marie Čechová

Celé omalovánky si můžete zakoupit v e-shopu: **www.wellnessdrobci.cz**

Těhotenské relaxační omalovánky

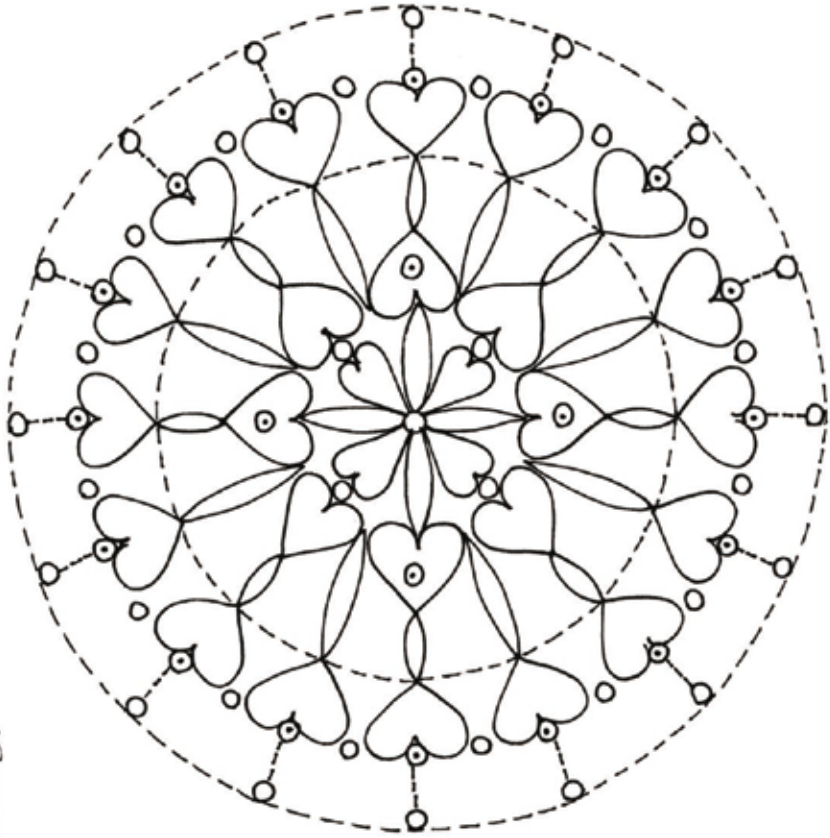

©

Celé omalovánky si můžete zakoupit v e-shopu: **www.wellnessdrobci.cz**

Naše rovnováha z.s.

PODPORA RODIN A DĚTÍ S HENDIKEPEM

Pro koho pracujeme a komu naše služby nabízíme?

Jednotlivým pracovníkům i týmům sociálních pracovníků, zdravotníků (praktických lékařů, pediatrů, psychiatrů, neurologů, klinických psychologů, fyzioterapeutů a všech dalších lékařských i nelékařských profesí) a pedagogů.

K naší činnosti patří organizace a propagace multidisciplinárních týmů, vzdělávací programy, pořádání konference Mezinámi a podpora rodičů a dětí s libovolným typem hendikepu.

Proč jsme vznikli?

Jsme lidé z různých oborů, jejichž společným polem působení je pomáhání a rozvoj.

Mezi hodnoty, kterých si vážíme a které chceme činností předávat, je spolupráce, profesní pokora a hledání nových možností vedení případu, vzdělávání, léčby a celkové péče o lidi s duševními nebo sociálními problémy.

www.naserovnovaha.cz

Podpořili nás

nadační fond avast

... podporuje Setkání okolo dítěte

... podpořili konferenci Mezinámi 2018

Bulletin Kolibřík, vychází 4× do roka v ČR, číslo 2., 10. 4. 2019, ev. číslo: MK ČR E 23370
Vydavatel: Naše rovnováha, z.s., Nová cesta 3, Mistřovice, 735 62 Český Těšín, IČO: 06185738.

Mezi námi

2. konference mezioborové spolupráce
pro pomáhající profese Moravskoslezského kraje

10–11/10/2019 | Kulturní a společenské středisko „Střelnice", Český Těšín

přednáška (P) | duel (D) | workshop (W)

ČTVRTEK 10/10/2019

MUDr. Vladimír Kmoch:
Digitální závislost (P)

MUDr. Filip Růžička, Ph.D.:
Traumata mozku z pohledu současné neurologie

PhDr. Petr Nilius, Ph.D.:
Neurokognitivní rehabilitace v kontextu multidisciplinární spolupráce (D)

PhDr. Yvonne Lucká,
PhDr. Barbora Janečková:
Jak v sobě ukládáme výcvikové zkušenosti (P)

PhDr. Eleonora Smékalová Ph.D.,
Mgr. Kateřina Palová:
Druhý krok, socio-emoční výchova na školách (P a W)

MUDr. Petr Dušek, Ph.D.,
MUDr. Michal Raszka, Ph.D.:
Parkinsonova choroba – jak ji vidí neurolog a jak psychiatr? (D)

Večerní kulturní program
divadlo Odvaz | koncert Trochumoc

PÁTEK 11/10/2019

PhDr. Yvonne Lucká,
PhDr. Barbora Janečková:
Jak můžeme spolupracovat jako terapeuté napříč směry (W)

kolektiv spolku Naše rovnováha:
Setkání okolo dítěte (W)

PhDr. Petr Nilius Ph.D.,
Mgr. Zuzana Škapová:
Školní poradenské pracoviště – nástroj řešení inkluze (W)

Mgr. Martina Pastuchová,
PhDr. Jarmila Petrovská:
Funkce rodiny (W)

Markéta Křížová:
Arteterapie v práci se ženou, aneb psychosomatika v praxi (W)

Mgr. Michaela Kopalová:
Role dítěte v rodinné mediaci (W)

Na závěr
překvapení, které nezklame

Přihlašovací formulář naleznete na webu www.naserovnovaha.cz.
S ohledem na omezený počet účastníků uveďte, o jaké workshopy budete mít zájem.
V případě velkého počtu zájemců budou upřednostněni ti, kteří projeví zájem dříve.

Odborný program na oba dny: 500 Kč | Kulturní program: 100 Kč

Pořádá Naše rovnováha, z.s. | 604 215 602 | mdt.rovnovaha@gmail.com | www.naserovnovaha.cz

MPSV | Moravskoslezský kraj | ČESKÝ TĚŠÍN | nadační fond avast | Naše rovnováha

Záštitu nad konferencí převzal náměstek hejtmana Moravskoslezského kraje Jiří Navrátil, MBA.